

KL

› KLAR TIL BEDRE GRUNDDATA
MARTS 2019

INSPIRATION

KLAR TIL BEDRE GRUNDDATA

KOMMUNENS OPGAVER OG
MULIGE GEVINSTER

*Få adgang til redskaber og vejledninger
om implementering af grunddata
ved at sende en mail til
implementeringsreolen@kl.dk*

Klar til bedre grunddata

© KL

1. udgave, 1. oplag 2019

Tekst: Peter Lindbo Larsen

Redaktion: Ola Jørgensen, Klartekst

Tryk: Rosendahls a/s

Foto: Colourbox og iStock

KL

Weidekampsgade 10

2300 København S

Tlf. 3370 3370

kl@kl.dk

www.kl.dk

 @kommunerne

 facebook.com/kommunerne

Produktionsnr. 830453

FORORD

Grunddataprogrammet ventes fuldt implementeret henover sommeren 2019. Det betyder, at alle landets kommuner dels står foran en betydelig implementeringsopgave, dels kan begynde at høste nogle af programmets gevinster.

Især på ét område er implementeringsansvaret uomgængeligt: Det fælleskommunale ejendomsregister (ESR) udfases, så de mange systemer, der bruger ESR-nummeret som nøgle, skal derfor gøres klar til i stedet at bruge den nye fælles ejendomsnøgle, BFE-nummeret.

Det kan være en god anledning til at få skabt et samlet overblik over, hvilke af de ofte flere hundrede it-systemer i kommunen der anvender grunddata. I dag kommer mange af disse data ad forskellige omveje, og i nogle tilfælde kunne de leveres bedre og måske billigere direkte fra de fælles grunddataregistre.

For at understøtte kommunerne i dette arbejde har KL etableret KIG: Kommunal implementering af grunddata. KIG har i samarbejde med flere kommuner udviklet og afprøvet en række redskaber og metoder til formålet. Disse er samlet på nettet i en såkaldt implementeringsreol, som alle kommuner kan få adgang til.

Formålet med dette hæfte er i kort form at give overblik over:

- de opgaver, alle kommuner henholdsvis skal og kan prioritere
- hvordan processen kan gribes an
- de potentielle gevinster ved god implementering af grunddata.

Hæftet fokuserer på ejendoms- og adresse-data, hvor reformen af grunddata er mest omfattende; der er ikke afgørende ændringer for person- og virksomhedsdata.

Hæftet er skrevet til kommunale ledere med systemansvar, fx it- og digitaliseringschefer, samt til de funktionsledere, der sidder med de berørte fagsystemer. Også medarbejdere med et udførende ansvar, fx GIS-medarbejdere og implementeringskonsulenter, kan med fordel læse med.

På KL's hjemmeside er der mere information om KIG, tilmelding til Implementeringsreolen samt kontaktinformation på programmets nøglepersoner.

Mette Jensen, kontorchef
KL's kontor for Teknik & Miljø

BEDRE GRUNDDATA PÅ VEJ

Det offentlige registrerer en række grundlæggende oplysninger om Danmark og danskerne: Fast ejendom, adresser, veje og områder, vand og klima, geografi, personer og virksomheder. Disse registreringer kaldes grunddata og er blandt andet rygraden i den offentlige forvaltning. De sikrer, at borgere og virksomheder kan opleve en sammenhængende offentlig service, og at den enkelte kommune kan løse sine opgaver mere effektivt.

Siden 2012 er der gennemført en omfattende modernisering af hele grunddataområdet i regi af det tværoffentlige Grunddataprogram. Programmet har forbedret de offentlige grunddataregistre, givet fri adgang til mange grunddata og etableret en datafordeler, hvor alle altid kan hente autoritative, opdaterede grunddata af høj kvalitet gratis. Desuden anvender alle grunddata nu én fælles datamodel, så hver information kun lagres i ét register, og data fra de forskellige grunddataregistre let kan kombineres.

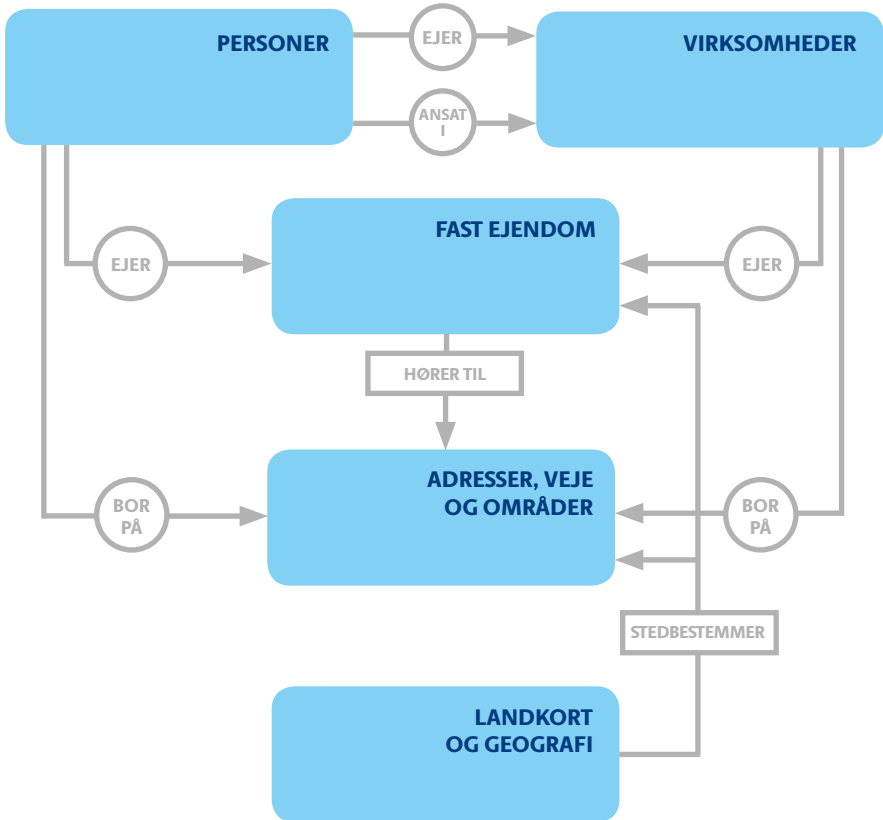
Data hentes ét sted

Et vigtigt princip i ændringerne er, at en bestemt information kun skal gemmes og vedligeholdes i ét register, og at registrene i stedet trækker informationer fra hinanden. Fra grunddataregistre kan data formidles til alle, der skal bruge dem. Dermed bliver kommunale dobbeltregistreringer overflødige og kan udfases helt. Det gælder ikke mindst ESR.

Hidtil har det været svært at sammenstille grunddata fra forskellige registre, fordi registrene har fortolket, modelleret og udstillet grunddata på forskellige måder. Med én harmoniseret datamodel behøver kommunen ikke længere at tilpasse, konvertere, lagre og bearbejde data for at få dem til at spille sammen i de enkelte fagsystemer.

Med etableringen af Datafordeleren gøres alle grunddata let, hurtigt og sikkert tilgængelige. Det forventes, at alle planlagte data og funktionaliteter ligger klar på Datafordeleren medio 2019.

SAMMENHÆNGENDE GRUNDDATA

Reformen af grunddataområdet sikrer, at alle de basale oplysninger om ejendom, personer, virksomheder, adresser og geografi kun skal lagres et sted og har en form, så de let kan sammenstilles.

Den bundne opgave:

IMPLEMENTÉR EN NY EJENDOMSNØGLE

Som kommune har I selv ansvaret for at blive klar til at bruge de bedre grunddata. Med dette ansvar følger den bundne opgave at identificere og tilpasse alle de it-systemer i kommunen, der anvender ESR's kommune-ejendomsnummer, ESR-nr. De skal fremover i stedet bruge den nye ejendomsnøgle, BFE-nr. Det skal ske, inden ESR og dermed ESR-nr. bliver udfaset, hvilket ventes at ske i juni 2020. Det vil variere fra kommune til kommune, hvor mange systemer det gælder – ofte omkring 20-30 systemer.

Ejendomsdata er blandt andet oplysninger om bygninger, boliger, faste ejendomme, ejerforhold mv. I den kommunale forvaltning anvendes disse data primært (men ikke kun) på teknik-, plan- og miljøområdet. ESR-nr. er i dag nøglen til at arkivere og fremfinde sager om fast ejendom, og nøglen bruges blandt andet i it-systemerne på følgende områder:

- ESDH, journal- og arkivsystemer
- debitorsystemer
- forvaltning af kommunale ejendomme
- prognoseværktøjer
- byggesagsstyring
- kortsystemer
- planlægning og miljø.

På alle disse områder skal I aktivt sikre:

- At fagsystemerne omlægges til at bruge den nye fælles ejendomsnøgle (BFE-nr.) – eventuelt kontraktuelt og/eller i dialog med systemleverandørerne.
- At de kommunale medarbejdere, der skal forestå implementeringerne, har den nødvendige viden og kompetencer til at udføre omlægningen til BFE-nr. korrekt.
- At også journaler, ESDH-systemer, arkiver mv. tilpasses, så de kan håndtere den ændrede ejendomsnøgle.

Vejen til overblik:

KORTLÆG JERES BRUG AF GRUNDDATA

For at prioritere opgaverne i implementeringsindsatsen er det nødvendigt at etablere et overblik over, hvilke it-systemer der er berørt – et såkaldt systemoverblik. KIG har med bidrag fra kommuner udarbejdet en liste over it-systemer, som anvender ESR-nr., CPR-nr. og CVR-nr. Listen kan findes i Implementeringsreolen.

I skal som minimum danne jer et systemoverblik over de it-systemer, der anvender ESR-nr. som nøgle.

Etablering af systemoverblik

KIG anviser to veje til at etablere systemoverblik, der begge understøttes med vejledninger og skabeloner i Implemente-

ringsreolen. Begge veje tager udgangspunkt i KIG's liste over kommunale it-systemer, der anvender grunddata, fx ESR-nr.

Den systematiske måde er en struktureret kortlægning af blandt andet it-systemernes grunddatakilder, deres understøttelse af arbejdsgange samt behovet for manuel vedligeholdelse af grunddata. Kortlægningen munder ud i et grunddataoverblik, der viser, hvorvidt datastrømmen hænger sammen fra grunddatakilde til fagsystem, og som samtidig giver et godt samlet systemoverblik.

Genvejen til systemoverblikket er at udbygge KIG's liste over grunddatabærende it-syste-

mer med tekstbaserede (ikke-strukturerede) beskrivelser af datakilder, anvendelser mv. Denne metode har ikke nogen indbygget kvalitetssikring af datastrømme og forudsætter derfor, at de involverede medarbejdere har god forståelse af såvel grunddata som deres anvendelse i fagsystemerne.

Screening af systemoverblik

Når I har etableret systemoverblikket, skal I screene det med henblik på at få klarhed over:

- Nødvendigheden af systemtilpasninger, fx på grund af ændringer i datamodel.
- Behovet og mulighederne for at harmonisere kommunens grunddataleverancer.

- Mulige gevinster ved at skabe bedre sammenhæng og synergi på tværs af systemer.

Screeningen munder således ud i konkrete anvisninger på, hvilken implementeringsindsats I skal gennemføre for at få de enkelte it-systemer sikkert i mål med grunddata.

DE POTENTIELLE GEVINSTER

En del af den kommunale gevinst ved Grunddataprogrammet bliver realiseret, uden at den enkelte kommune selv skal foretage sig noget. Det skyldes, at kommunerne nu slipper for udgiften til at udvikle og drive et nyt kommunalt ejendomsregister til erstatning for ESR; de kan fremover tilgå oplysninger om landets faste ejendomme og deres ejere i de respektive statslige registre.

Resten af de potentielle gevinster skal I selv sørge for at realisere. Der er tale om to typer af gevinster:

1. Bortfald og effektivisering af opgaver

En række kommunale registreringer bortfalder eller forenkles. Det gælder især på følgende områder:

- I skal ikke længere registrere ejendomsdata i ESR.
- Jeres opgaver i relation til Matriklen og BBR bliver væsentlig færre, og de tilbageværende opgaver får en bedre it-understøttelse.
- Jeres opgaver med at vedligeholde ejer- og administratoroplysninger forenkles i den nye Ejerfortegnelse.
- I skal vedligeholde flere adresser; men samlet set medfører DAR en forenkling af adressehåndteringen.

De samlede ændringer betyder, at der med tiden kan frigives personaleressourcer. Imidlertid har I en vigtig opgave med at tilpasse jeres it-systemer til at anvende nye grunddata, inden denne grunddatagevinst kan realiseres.

I Implementeringsreolen kan I finde beskrivelser af både de nuværende og de kommende kommunale arbejds gange i forhold til ejendomsdata- og adresseregistrene.

2. Dynamiske gevinster

Jeres adgang til bedre og mere sammenhængende grunddata kan skabe mere sammenhæng og effektivitet i sagsbehandlingen og måske lette samarbejdet både internt i kommunen og i forhold til eksterne parter.

Let adgang til at sammenstille data fra forskellige registre kan måske også forbedre systemunderstøttelsen af kommunale arbejds gange og gøre det muligt at samtænke arbejds gange, som i dag håndteres som uafhængige processer.

Disse dynamiske gevinster skal således ikke nødvendigvis findes i det enkelte fagområde eller fagsystem, men netop i grænsefladerne fagsystemerne imellem og mellem fagsystem og de administrative systemer, fx ESDH- og debtorsystemer. I dag er kontorrobotteknologien (RPA) så moden, at det i mange til-

fælde vil være mest effektivt at bruge den til at sikre de nødvendige systemintegrationer – i stedet for traditionelle snitfladeløsninger.

Gvinster ved sammenhængende grunddata

Både når det angår effektivisering og dynamiske gevinster, kan fordelene vise sig på bundlinjen og/eller i kvaliteten af opgaveløsningen. Blandt de potentielle gevinster kan nævnes:

- Besparelser ved at anvende færre kopidataløsninger.
- Besparelser ved at afløse ældre systemer med dyre vedligeholdelseskontrakter.
- Nemmere og bedre overblik i fagsystemerne på grund af ensartede registerdata – og dermed mulighed for at effektivisere arbejdsgangen.
- Øget kvalitet i sagsbehandlingen som følge af en højere datakvalitet.
- Nye innovative anvendelser af de forbedrede grunddata.

LÆS MERE

På KL's hjemmeside

Læs mere om den kommunale implementering af grunddata (KIG) og bestil adgang til viden og redskaber i Implementeringsreolen.

kl.dk – søg på "kommunal implementering af grunddata"

Få adgang til redskaber og vejledninger om implementering af grunddata ved at sende en mail til implementeringsreolen@kl.dk

På Grunddataprogrammets hjemmeside

Få et samlet overblik over hele Grunddataprogrammet, herunder de seks grunddataområder samt datamodellen og datafordeleren.

grunddata.dk

På Ejendomsdataprogrammets hjemmeside

Kom i dybden med ændringer og indsatser på ejendoms- og adressedataområdet.

grunddata-ejendom-adresse.dk/ejendomsdataprogrammet

På Datafordelerens hjemmeside

En samlet indgang til alle offentlige grunddata, inklusive vejledning, support og aktuel driftsstatus.

datafordeler.dk